

U S N E S E N Í

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Řehákové a soudkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové ve věci

žalobkyně: **N media a.s.**, IČO 06781772
sídlem Spálená 97/29, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Pavlem Uhlem
sídlem Kořenského 1107/15, 150 00 Praha 5

proti
žalované: **Kancelář prezidenta republiky**, IČO 48136000
sídlem Hrad I. nádvoří 1, 119 00 Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Markem Nespalou
sídlem Bělehradská 643/77, 120 00 Praha 2

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, spočívajícím ve vydání Prohlášení o boji proti dezinformacím ze dne 21. 5. 2021 a zodpovídání dotazů žalobkyně, a to dotazu pracovnice žalobkyně Z. P. ze dne 17. června 2021, dotazu pracovnice žalobkyně B. J. ze dne 17. června 2021, dotazu pracovníka žalobkyně J. W. ze dne 24. května 2021 a dotazů pracovníka žalobkyně P. V. ze dnů 20. května 2021 a 25. května 2021,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a obsah žaloby

1. Žalobkyně, jakožto vydavatelka českého nezávislého deníku, *Deníku N*, se podanou žalobou domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalované, který měl spočívat v tom, že žalovaná dne 21. 5. 2021 zveřejnila na svých webových stránkách tiskovou zprávu s názvem „*Prohlášení o boji proti dezinformacím*“ (dále též „*Prohlášení*“), v němž mj. uvedla, že „*nadále nebude poskytovat jakékoli informace týdeníku Respekt, serveru Seznam Zprávy, blogu Deník N, redakcím 168 hodin a Reportéři ČT*“, a zároveň v tom, že zaměstnanci žalované od vydání tohoto prohlášení odmítají zodpovídat dotazy novinářů *Deníku N*, respektive buď na tyto dotazy nereagují vůbec, anebo na ně reagují toliko zasláním odkazu na Prohlášení.
2. Žalobkyně v žalobě argumentovala tím, že vydáním Prohlášení, resp. na něj navazujícím systematickým odpíráním poskytování informací novinářům žalobkyně dochází k přímému a protizákonnému zásahu do subjektivních práv žalobkyně garantovaných Listinou základních práv a svobod („*Listina*“) a Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod („*Úmluva*“), a to jednak do práva na svobodu projevu a práva na informace a jednak do práva žalobkyně na ochranu

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

dobré pověsti. Tento zásah je dle žalobkyně rovněž porušením práva na rovné zacházení a v širší rovině i obecného zákazu libovůle.

3. Popsaný zásah ze strany žalované přitom dle žalobkyně není motivován právem aprobovanými důvody, nýbrž pouze arbitrární neochotou žalované komunikovat s žalobkyní (a dalšími citovanými médii). Tento nežádoucí stav ke dni podání žaloby trvá, přičemž dle žalobkyně je pravděpodobné, že i další dotazy žalobkyně budou v budoucnu ignorovány či zodpovězeny pouhým odkazem na prohlášení. Překážka vytvořená za účelem znemožnění přístupu médií k informacím může mít dle žalobkyně za následek, že žalobkyně nebude moci účinně zastávat roli hlídačů psa. Dle žalobkyně by soud měl toto opatření přezkoumat, a to i pokud žalovaná přístup médií k informacím neznemožňuje, ale pouze znesnadňuje. K omezení práv žalobkyně totiž absentuje zákonný podklad. I kdyby difamační výrok žalované byl pravdivý, ignorace vybraných médií žalovanou naopak ověřování informací žalobkyni znesnadňuje.
4. Žalobkyně označila zásah žalované za diskriminační, neboť stejné informace, které žalovaná žalobkyni odmítá poskytovat, je žalovaná dle prohlášení ochotna sdělovat jiným médiím. Státní moc se přitom dle žalobkyně musí komunikovat se všemi médii. Žalovaná se zjevně snaží ztížit postavení žalobkyně ve veřejném prostoru, čímž podle žalobkyně dochází k cenzuře.
5. Žalobkyně v žalobě specifikovala, že se u soudu domáhá pouze určení, že zásah byl nezákonný. Z tohoto důvodu není podle § 85 věty druhé s. ř. s. dán důvod k úvahám o subsidiaritě žaloby a o případných jiných nástrojích, kterými by se žalobkyně mohla domáhat práva v této žalobě uplatněného.
6. Žalobkyně by teoreticky mohla každou informaci od žalované žádat dle informačního zákona, avšak vzhledem k zákazu poskytování součinnosti se jí jeví jako pravděpodobné, že by rozhodnutí žalované byla negativní a žalobkyně by se svých práv domohla teprve v rámci soudního přezkumu. Případná součinnost zaměstnanců žalované s žalobkyní by totiž dle Prohlášení byla „v rozporu s jejich pracovních smlouvou“, neboť žalovaná dala najevo ochotu vyvozovat nepříznivé následky pro ty své zaměstnance, kteří by na dotazy žalobkyně reagovali. Navíc je dle žalobkyně nepřiměřené, aby média byla paušálně odkázána na postup podle informačního zákona bez ohledu na povahu konkrétní informace. Nutnost postupovat výhradně dle informačního zákona by znamenala znemožnění adekvátního plnění společenské funkce médií, neboť média z povahy své činnosti musejí být schopna reagovat rychle.
7. Žalobkyně dále namítla, že žalovaná má dle § 2 odst. 1 zákona č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky, povinnost informovat o činnosti prezidenta i mimo informační zákon. Odkázání žalobkyně na výhradní postup dle informačního zákona tedy žalobkyni znevýhodňuje vůči mediální konkurenci a klade na ni nepřiměřený nátlak, který narušuje hospodářskou soutěž.
8. Zásah žalované tak má dle žalobkyně tzv. mrazící efekt (*chilling effect*) na svobodu projevu, kterým ohrožuje zájem veřejnosti na kontrolu činnosti politiků a úředníků. Čím více prostředků bude žalobkyně vynakládat na spory o poskytování jednotlivých informací, tím méně prostředků bude mít na kvalitní žurnalistiku.
9. Přílišně formalistický výklad § 85 s. ř. s. by měl dle žalobkyně rovněž negativní dopady na veřejnou správu a soudní soustavu, neboť pokud by žalobkyně byla nucena vydat se cestou individuálních žádostí dle informačního zákona, žádosti by byly předem odsouzeny k neúspěchu, tím by byl jako nadřízený orgán zatížen Úřad na ochranu osobních údajů a posléze i soudy. Ačkoliv je žalobkyně přesvědčena, že by spory vedené podle informačního zákona vyhrála a jednotlivých informací by se nakonec domohla, nevolí tuto cestu, neboť by takový postup nezvrátil instrukci žalované, aby žalobkyni nebyla poskytována jakákoli součinnost. Reakce žalované svědčí o nezákonném zásahu

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

v takové míře a intenzitě, že tento stav nelze napravit jinými právními prostředky než zásahovou žalobou.

10. V návrhu na znění rozsudečného výroku se žalobkyně domáhala, aby soud určil, že zásah žalované založený prohlášením a spočívající v odpírání poskytování informací a zodpovídání dotazů žalobkyně, zejména dotazu pracovnice žalobkyně Z. P. ze dne 17. 6. 2021, dotazu pracovnice žalobkyně B. J. ze dne 17. 6. 2021, dotazu pracovníka žalobkyně J. W. ze dne 24. 5. 2021 a dotazů pracovníka žalobkyně P. V. ze dnů 20. 5. 2021 a 25. 5. 2021, byl nezákonný.
11. Žalobkyně na podporu svého žalobního tvrzení navrhla dokazování listinami, a to:
  - screenshotem předmětného Prohlášení o boji proti dezinformacím ze dne 21. 5. 2021 a
  - screenshoty- nezodpovězenými dotazy Z. P. ze dne 17. 6. 2021, B. J. ze dne 17. 6. 2021, J. W. ze dne 24. 5. 2021 a P. V. ze dnů 20. a 25. 5. 2021.

II. Vyjádření žalované

12. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že ji v dané věci nelze označit za správní orgán, neboť v daném případě nevystupovala v mocensky nadřazeném postavení při výkonu veřejné správy ve sféře veřejné moci, když pouze realizovala vůli prezidenta republiky bojovat proti dezinformacím. Jednalo se o postup žalované jako servisní organizace v rámci působnosti Kanceláře prezidenta republiky při zajišťování úkolů vyplývajících z postavení prezidenta republiky jako hlavy státu dle zákona č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky. Uvedeným zákonem je žalovaná pojata jako pomocný útvar a existuje jako nástroj, jehož prostřednictvím mimo jiné prezident republiky plní své úkoly a svou funkci. V daném případě se tedy nemohlo jednat o zásah správního orgánu.
13. Žalovaná uvedla, že prezident republiky ani žalovaná nikdy nesdělili nebo nerozhodli o tom, že předmětným médiím a skupinám novinářů nebudou poskytovat informace dle zákona č. 106/1996 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „Informační zákon“) Žalovaná nadále vůči všem žadatelům o poskytnutí informace dle Informačního zákona postupuje. Důkazy, které žalobkyně přiložila k tvrzenému neposkytnutí informací ze strany žalované, ani nepředstavují žádosti dle Informačního zákona, nýbrž pouhé screenshoty SMS zpráv novinářů žalobkyně.
14. Žalovaná dále podotkla, že ze žaloby není zřejmé, zda se jedná o žalobu „zápůřčí“, nebo „určovací“. Dle petitu žaloby se žalobkyně domáhá určení, že zásah žalované byl nezákonný. Ovšem z obsahu žaloby vyplývá, že tento zásah dle žalobkyně stále trvá. Zatímco u určovací zásahové žaloby, kdy zásah již skončil, soud nezkoumá, zda se žalobce mohl domáhat jinými právními prostředky, v případě zápůřčí žaloby, kdy tvrzený zásah stále trvá, takové zkoumání provést musí. Takovým prostředkem nápravy v případě dotazů novinářů žalobkyně je bezesporu postup dle informačního zákona. Ani případné „odstranění“ Prohlášení, resp. jeho určení za nezákonné (nezákonný zásah), kterého se žalobkyně žalobou domáhá, nemůže zajistit poskytnutí konkrétních informací konkrétním novinářům, když daný postup je určen Informačním zákonem.
15. Žalovaná uvedla, že informuje média a širokou veřejnost kontinuálně a dostatečně. Povinnost informovat o činnosti žalované je realizována kupříkladu prostřednictvím webových stránek či sociálních sítí. Žalovaná rovněž poskytuje informace veřejnosti dle Informačního zákona.
16. Dle žalované nedošlo k diskriminačnímu postupu, neboť žalovaná s médii či skupinami novinářů nenakládala odlišně z některého ze zakázaných důvodů. Ostatně sama žalobkyně v žalobě uvádí, že se považuje za politicky neutrální. Odlišné zacházení dle žalované sleduje legitimní zájem, kterým je boj proti dezinformacím, a je dané situaci přiměřené, neboť média a skupiny novinářů, které

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

žalovaná označila ve svém prohlášení, dlouhodobě šíří dezinformace, které trvale a nevratně poškozují pověst žalované a potažmo prezidenta republiky, a na jejich šíření tak není legitimní zájem.

17. Žalovaná navrhl, aby soud žalobu jako nepřipustnou odmítl, popřípadě jako nedůvodnou zamítl.

III. Replika žalobkyně

18. Žalobkyně v replice uvedla, že pro ochranu ve správním soudnictví je klíčovou otázkou, zda uplatněné právo je subjektivním veřejným právem. V žalobě bylo žalobkyní důkladně objasněno, že uplatněné právo se týká práva na poskytování informací dle čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, které plyne z povinnosti státních orgánů poskytovat informace o své činnosti, jedná se tedy nepochybně o veřejné subjektivní právo. Úkoly, které žalovaná plní, představují soustavnou činnost v předem vymezeném institucionálním rámci, která musí být vykonávána ve veřejném zájmu. To platí i pro případ, že činnost má vazbu na činnost prezidenta republiky. Činnost žalované má sice akcesorickou povahu, která se odvíjí od výkonu úřadu prezidenta republiky, ale tato otázka nijak nevstupuje do otázky posouzení povahy této činnosti. Odvozený charakter činnosti žalované je pouze důvodem k tomu, aby dalším kritériem posouzení povahy činnosti žalované byla činnost subjektu, jehož obstarávání věcí má zajišťovat. Činnost prezidenta republiky je činností, jež musí být prováděna ve veřejném zájmu. Plyne to i z textu slibu prezidenta republiky. Žalovaná tedy dle žalobkyně vykonává veřejnou správu a každý výkon veřejné moci, včetně prezidenta republiky, podléhá kritériím hodnocení veřejné správy, jde-li o jeho vztahy k občanům. Postulát o neodpovědnosti prezidenta republiky se uplatní pro osobní vztahy odpovědnosti osoby vykonávající úřad hlavy státu, ale nepromítá se do vztahů mezi státem a občanem a mezi ústavními orgány navzájem. Žalobkyně tedy shrnula, že odepření informace o činnosti státu, je-li na ni dán nárok samotným čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, je zásahem do veřejného subjektivního práva z pozice veřejné moci, která má plnit svou povinnost a neplní ji. Závěr o povaze žalované jako orgánu veřejné moci a současně správním orgánu reflektují i správní soudy, které opakovaně rozhodují o nárocích občanů proti žalované, jde-li o svobodný přístup k informacím podle Informačního zákona. Věcně se jedná o totéž právo a výkon vrchnostenské správy na úseku informování občanů. Není pak strukturální důvod rozlišovat mezi důsledky rozhodování podle informačního zákona a obecné nečinnosti, vztahují-li se k téměř substanciálnímu právu na informace, které je jako základní lidské pod ochranou soudní moci. Obecné soudy nemohou odepřít ochranu z důvodu absence příslušného procesního nástroje dle procesního předpisu. Takovou žalobu je vždy nutné projednat věcně.
19. Žalobkyně dále uvedla, že pokud by nakonec argumenty žalované, že není správním orgánem a že soudu předložený spor není sporem o veřejné subjektivní právo, obstál, tím by se otázka oprávněnosti nároku nevyčerpávala. Pokud by se nejednalo o veřejné subjektivní právo a spor vrchnostenský, jednalo by se o spor mezi dvěma rovnocennými subjekty práva, který by bylo nutné rozhodnout v jiném procesním režimu, konkrétně v režimu civilního řízení. Nelze totiž přijmout myšlenku, že by spor o jasně vymezené právo soudy nemohly rozhodnout vůbec. Popírá-li žalovaná veřejnoprávní povahu sporu a svůj vrchnostenský status, musela by přijmout soukromoprávní charakter sporu. V takovém případě by soud měl žalobu podle § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítnout a poučit žalobkyni o možnosti podat civilní žalobu.
20. Co se týče argumentu žalované ohledně trvajících zásahů, žalobkyně uvedla, že rozlišování na zásahy trvajících a ukončených je pouze teoretické a doktrinární; § 82 s. ř. s. je z hlediska definice a vymezení žalobního typu nerozlišuje. Zákon pak nezávisle na typu zásahu připouští dva typy nároků, které může žalobkyně petitorně vznést. Může se domáhat určení nezákonnosti zásahu a může se domáhat zákazu správnímu orgánu, aby v porušování práva žalobkyně pokračoval. Oba nároky je možné vznést vůči oběma typům zásahům. Vždy je možné se domáhat určení

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

nezákonnosti stejně jako zákazu, protože v případě, že již zásah netrvá, je možné se domáhat zákazu pro případ, že hrozí opakování. Je tak zcela na žalobkyni, jestli zvolí jen určovací nárok nebo taktéž i nárok zákazový. Žalobkyně zvolila pouze určovací nárok. To pak má za důsledek, že žaloba je přípustná i pro případ, že se nároku lze domáhat i jinak.

21. Žalobkyně namítla, že poskytování informací o běžném provozu a komunikace s novináři, která je běžnou agendou všech subjektů, jež informují veřejnost o své činnosti, je zcela jinou činností než odpovídání na požadavky podle informačního zákona. Odepření obecného informování se reálně nelze domoci skrze nástroje Informačního zákona, což plyne i z navržených důkazů, které usilují o bezprostřední komunikaci, kterou žalovaná jinak vede s jinými informačními zdroji. Argument o nepřipustnosti žaloby tedy nemůže obstát.
22. Žalobkyně upozornila na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 8. 11. 2016 ve věci č. 18030/11 – Magyar Helsinki Bizottság proti Maďarsku, podle něhož neposkytnutí informací ze strany orgánu veřejné moci je porušením práva svobodně přijímat a rozšiřovat informace ve smyslu čl. 10 Úmluvy.
23. Poukazuje-li žalovaná na to, že žalobkyně se považuje za politicky neutrální, což vylučuje jako diskriminační důvod „politické či jiné smýšlení“, žalobkyně uvedla, že má za to, že její politická neutralita je podřaditelná pod pojem „jiné smýšlení“, přičemž z hlediska zákazu diskriminace je nerozhodné, jak se žalobkyně hodnotí, ale je klíčové, jak jej vnímá diskriminující subjekt. S ohledem na kontext žalovaného jednání má žalobkyně za to, že skutečným motivem žalované je kritický přístup žalobkyně vůči žalované. Žalovaná na svůj seznam zařadila média, jež se obecně vyznačují kritickým a analytickým přístupem. Ten pak lze podřadit pod pojem jiné smýšlení, tj. zakázaný diskriminační důvod.
24. Uvádí-li žalovaná jako legitimní diskriminační důvod šíření dezinformací žalobkyní, žalobkyně tento důvod považuje za neprokázaný. Žalobkyně poukazuje na to, že v režimu zásahové žaloby je tato skutečnost, která má vyvracet nezákonnost postupu žalované, otázkou břemene tvrzení a břemene důkazního, které tíží žalovanou. Žalovaná však žádné tvrzení či důkazy neuvádí.
25. I kdyby se žalované podařilo dokázat, že žalobkyně šíří dezinformace, absentovala by důvodnost opatření přijatého žalovanou. Myšlenka, že lze bránit šíření dezinformací tím, že jsou šířiteli odpírány informace pravdivé, se jeví jako nesmyslná a neudržitelná. Mezi zásahem do práva a deklarovaným cílem chybí příčinná souvislost. Nelze tedy provést ani test proporcionality. Zákonnost takového zásahu je z povahy věci vyloučena.

IV. Duplika žalované

26. Žalovaná v duplice oponovala, že daná věc nespadá do působnosti veřejného práva, neboť se novináři domáhají poskytnutí informací mimo režim Informačního zákona. Žalobou napadený postup spočívající ve vydání Prohlášení a jeho zveřejnění na webových stránkách a další postup proti některým médiím či skupinám novinářů je vůlí prezidenta při jeho obraně proti dezinformacím, který se netýká povinností dle Informačního zákona.
27. Hovoří-li se v judikatuře o povinnosti poskytovat informace, vždy se to týká výlučně žádostí dle informačního zákona. Vyjma tohoto zákonného předpisu neexistuje právní úprava, která by zavazovala prezidenta republiky nebo žalovanou k poskytování informací mimo režim Informačního zákona. Dle nálezu Ústavního soudu, sp. zn. IV. ÚS 3076/20, existují i oblasti poskytování informací státními orgány, jimž není věnována zvláštní zákonná úprava, např. poskytování informací o činnosti prezidenta či vlády z vlastního podnětu těchto orgánů. Není-li tato oblast, tedy poskytování informací prezidentem republiky potažmo prostřednictvím žalované

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

mimo režim Informačního zákona, včetně například informací poskytovaných z vlastního podnětu, nikde upravena, nemohlo ze strany žalované ani prezidenta republiky dojít k jakémukoli pochybení. Zákonná povinnost žalované poskytovat informace dle Informačního zákona o své činnosti i činnosti prezidenta republiky je plněna, a porušení tohoto zákona ze strany žalované není ani žalobcem namítáno. Žalovaná vůči všem žadatelům o poskytnutí informace dle Informačního zákona postupuje stejně.

28. Postup žalované vůči některým redakcím a médiím konkrétně uvedeným v Prohlášení, kterým realizuje žalovaná vůli prezidenta republiky při boji proti dezinformacím, je plně ospravedlnitelný a přiměřený sledovanému cíli, kterým je boj proti dezinformacím těchto redakcí a médií, které tyto dezinformace šíří, trvale a nevratně poškozují pověst žalované i prezidenta republiky a na jejich šíření není pro jejich nepravdivost legitimní zájem.
29. Má-li se za to, že je veřejné subjektivní právo oprávněním, kterým normy veřejného práva umožňují občanu, aby mohl uplatnit jako svůj právní nárok u státu nebo jiného nositele veřejné moci provedení nebo zdržení se nějakého úkonu, pak domáhat se poskytování informací způsobem, pro něj neexistuje konkrétní právní úprava spojená s povinností pro žalovanou, tj. způsobem, který nespadá pod režim Informačního zákona, tedy nemůže být žádným veřejným subjektivním právem, a domáhat se vyslovení určení nezákonnosti postupu žalované formou žaloby proti nezákonnému zásahu správního orgánu, není možné a vynutitelné.
30. Žalovaná se nebrání informování veřejnosti, ale odmítá jinou než zákonnou komunikaci s médií, která na základě provedené analýzy prokazatelně dezinformují veřejnost. Konkrétní dotazy právem předvídané, tedy ve smyslu Informačního zákona, žalovaná vyřizuje.

V. První jednání před soudem

31. Městský soud ve věci podané žaloby k požadavku žalovaného i k vyjasnění určitých skutečností nařídil ústní jednání.
32. Při jednání před soudem dne 23. 9. 2022 soud k vyjasnění skutkové podstaty zásahu provedl dokazování listinami předloženými žalobkyní, a to předmětným „Prohlášením o boji proti dezinformacím“ ze dne 21. 5. 2021 a screenshoty nezodpovězených dotazů novinářů žalobkyně ze dne 17. 6. 2021 (2 dotazy), ze dne 24. 5. 2021, a ze dne 20. 5. 2021 a ze dne 25. 5. 2021. V souvislosti s tím, že uvedené screenshoty nezobrazovaly dostatečnou a úplnou komunikaci mezi žalobkyní a žalovanou k období po Prohlášení a ve vztahu k uvedenému Prohlášení, když petit žaloby poukazoval jen demonstrativně (užitím slova „zejména“) na případy nezodpovězení otázek novinářů a dále nesrovnalost v označení novinářky B. J. (v petitu uvedeno „J“), soud odročil jednání a vyzval žalobkyni k upřesnění zásahu v petitu žaloby, vysvětlení vztahu dotazu novináře ze dne 20. 5. 2021 k Prohlášení a k předložení screenshotů dotazů a odpovědí v úplnosti tak, aby zobrazovaly i časovou komunikaci mezi žalobkyní a žalovaným v době před napadeným postupem žalované (nezodpovězení dotazů) v žalobkyní předložené komunikaci ze dnů 17. 5. 2021, 24. 5. 2021 a 25. 5. 2021.

VI. Upřesnění žaloby

33. Žalobkyně v podání ze dne 5. 10. 2021 upřesnila žalobní návrh v rozsahu uvedení demonstrativního výrazu - slova „zejména“, kteréžto slovo nahradila slovy „a to“ a v opravě příjmení novinářky J., jinak se návrh rozsudečného výroku nezměnil. Po upřesnění a opravě žalobní návrh zní takto:

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

34. Určuje se, že zásah žalované založený Prohlášením žalované o boji proti dezinformacím ze dne 21. května 2021 a spočívající v odpírání poskytování informací a zodpovídání dotazů žalobkyně, a to dotazu pracovnice žalobkyně Z. P. ze dne 17. června 2021, dotazu pracovnice žalobkyně B. J. ze dne 17. června 2021, dotazu pracovníka žalobkyně J. W. ze dne 24. května 2021 a dotazů pracovníka žalobkyně P. V. ze dnů 20. května 2021 a 25. května 2021, byl nezákonný.
35. Žalobkyně dále v uvedeném podání k dotazu redaktora P. V. ze dne 20. května 2021 uvedla, že dotaz byl vznesen dne 20. května 2021, ale odpověď na něj nebyla dána nikdy. Trvalo tedy necelý den, kdy byla odpověď odpírána bez zjevení důvodu ze strany žalované. Následně publikací Prohlášení žalované byl sdělen (dle žalobce nezákonný) důvod odepření odpovědi, přičemž odepření odpovědi nadále pokračovalo a trvalo, a to už zjevně z důvodu, která spočíval v Prohlášení žalované. Dle žalobkyně je v tomto případě tedy zjevné, že v době, kdy již bylo Prohlášení publikováno, byla informace stále odpírána, přičemž v této době ještě měla pro tazatele odpověď smysl a jednalo se o odpírání v materiálním slova smyslu, mající stále reálný dopad do práv žalobkyně. Toto odpírání trvalo i po publikaci Prohlášení a žalobkyně vidí nepřetrženou příčinnou souvislost mezi Prohlášením a odepřením informace, byť položení jednoho dotazu předcházelo samotné obecné deklaraci vůle tyto informace neposkytovat.
36. Žalobkyně dále uvedenými screenshoty komunikace, která předcházela datu Prohlášení, doložila, že na předešlé dotazy novinářů, s výjimkou dotazu Z. P. ze dne 7. 5. 2021, Kancelář prezidenta republiky odpověďmi reagovala.

VII. Vyjádření žalované k upřesnění žaloby

37. Žalovaná k upřesnění žaloby žalobkyní ve svém vyjádření ze dne 3. 11. 2022 uvedla, že stále trvá nezbytnost ujasnění, zda je projednávaná žaloba „zápůrčí“, tj., že směřuje proti zásahu, který nebyl ukončen, nebo zda jde o žalobu „určovací“, tedy směřující proti zásahu, který již ukončen byl. Takové určení je nezbytné i z důvodu otázky nutnosti předchozího použití jiných prostředků ochrany. Toto se ze žaloby jednoznačně nepodává, neboť obsahová část žaloby a žalobní návrh jsou ve vzájemném rozporu. Dle žalobkyně *zásah žalované spočívá v systematickém zákažu poskytovat jakékoli informace žalobkyni, nikoli v odmítání poskytování jednotlivých, konkrétně vymezených informací.* Žalobkyní tedy nejde o odstranění zásahu v podobě konkrétních neposkytnutí odpovědi na dotazy formou SMS zpráv, ale jde jí o systém, kterým žalovaná odmítá poskytovat informace žalobkyni mimo zákon č.106/1999 Sb. Z petitu žaloby však vyplývá, že nezákonným zásahem bylo neposkytnutí informací ze strany zaměstnanců žalované na dotazy pracovníků žalobkyně, a pak tedy jde o zásah zřejmě ukončený. Uvedené vyplynulo i z úpravy petitu žalobkyní, kdy se tato opětovně domáhá toho, že zásah spočívající v odpírání poskytování informací a zodpovídání konkrétních dotazů žalobkyně byl nezákonný. To znamená, že zásah nespočíval ve vydaném Prohlášení nebo v systematickém odpírání informací pracovníkům žalobkyně mimo rámec zákona č. 106/1999 Sb., a žalobkyně je proto povinna prokázat, v čem konkrétně spočívá nezákonnost neposkytnutí informací ze strany žalované v těchto případech dotazů pracovníků žalobkyně označených konkrétními daty. Tedy uvést, jaký zákon byl porušen, resp. jaká právní norma upravuje konkrétně jakou povinnost (pracovníků) žalované a v jaké lhůtě je zde povinnost poskytovat informace (komu) na základě dotazů zaslanych formou SMS komunikace. Žalovaná poukázala na to, že žalobkyně dovozuje povinnost žalované komunikovat s médii z článku 17 odst. 5 Listiny. Ve svém upřesnění k dotazům soudu pak tím, že uvádí, že dotazovaný funkcionář nebo jiná osoba odpovídá na dotaz novináře den nebo dva po položení dotazu a teprve po době tří dnů až jednoho týdne, lze mít definitivně postaveno na jisto, že dotázaný na dotaz odpovědět nechce nebo nemůže, tak žalobkyně vytváří nejen novou „povinnost“, ale i novou lhůtu. Takové dotváření práva přesahující zákonný a ústavní rámec ze strany soukromého subjektu je nepřijatelný a byl by i nebezpečným precedentem. Podle článku 17 odst. 5 Listiny mají státní orgány a orgány územní samosprávy „přiměřených způsobem poskytovat informace o své činnosti“, přičemž podmínky a

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

podrobnosti stanoví zákon. Pokud by informační povinnost uvedených orgánů odpovídala subjektivnímu právu podle čl. 17 odst. 2 Listiny (tj. právu požadovat jakoukoliv informaci, o komkoli či o čemkoli), musela by být zákonná úprava týkající se práva na informace konstruována tak, že by stanovila ve smyslu článku 17 odst. 4 Listiny, které informace nesmí být poskytovány, zatímco všechny ostatní informace by poskytovány být měly přímo na základě článku 17 odst. 2 Listiny. Avšak zákonná úprava, tedy zejména zákon č. 106/1999 Sb., stanoví primárně, které informace se poskytují a teprve ve druhém kroku jsou stanoveny výjimky z pravidel. Z toho plyne, že Informační zákon, je primárně provedením informační povinnosti podle článku 17 odst. 5 Listiny, nikoli nástrojem k realizaci práva podle článku 17 odst. 2 Listiny, když právo na informace zakotvené v článku 17 odst. 2 Listiny je navíc právem na informace šířené, veřejně dostupné.

38. Žalovaná tedy poukazuje na nedostatečnou specifikaci žalobního návrhu, na nedostatek tvrzení žalobkyně o tom, o jaký konkrétní zásah se jednalo, resp. jaká konkrétní zákonná povinnost byla kým porušena, a pokud je taková povinnost v právním prostoru zakotvena, v jaké lhůtě je třeba ji splnit a jakou formou.

VIII. Druhé jednání před soudem

39. Při jednání před soudem po upřesnění žaloby soud provedl dokazování doplněním screenshotů komunikace mezi žalobkyní a žalovanou datovanými před datem Prohlášení, tj. před 21. 5. 2021.
40. Zástupce žalobkyně uvedl a setrval na tom, že žaloba je koncipována jako žaloba určovací a návrh rozsudečného výroku obsahuje popis skutku, který není zaměnitelný s jiným. Dle žalobkyně je základem nepochybná skutečnost, že žalovaná je orgánem veřejné moci. Za klíčovou otázku sporu považoval otázku, zda žalovaná neposkytuje selektivní informace a v tomto směru poukázal na obecný imperativ dle čl. 17 Listiny základních práv a svobod, který se nevyčerpává povinností dle Informačního zákona, ale jde o obecný imperativ s širším významem, kdy omezení nebo odepření informací aktem veřejné moci nemá obhajitelný základ. Obhajoba v této věci nemůže být založena na tom, že Prohlášení je pracovněprávní akt a není relevantní, že žalobkyně je komerční subjekt, rozhodné je, že jde o svobodu projevu, i když tato může mít i komerční aspekt.
41. Zástupce žalované přisvědčil zástupci žalobkyně, že žalovaná je zástupcem orgánu veřejné moci, a toto považoval za základ pro řešení sporu. Poukázal však na to, že ochrana v oblasti práva správního se týká veřejné správy a správního orgánu. Tak je postavena ochrana daná ust. § 82 a následně i ust. § 87 odst. 3 s.ř.s. Podle citovaného ustanovení by žaloba měla být zamítnuta, když absentuje byť jen jeden z pojmových znaků důvodu zásahu. Žalovaná je v této věci vstupuje jako delegovaný orgán, správním orgánem se stává jen v režimu Informačního zákona, proto k ochraně před nezákonným zásahem dle § 82 s.ř.s. absentuje podmínka, že k zásahu došlo správním orgánem. Žalované tedy neschází pasivní legitimace ve sporu. Dále uvedl, že žalovaná původně namítala nepřipustnost žaloby podle § 85 s.ř.s., nicméně v dané věci si lze stěžít představit ochranu práva ústavního záporčí žalobou, neboť si nelze představit, jakým určením povinnosti by soud nápravu přikázal. Tato ochrana tak jde mimo rámec práva správního. Poukázal na ochranu ústavního práva dle důvodů žalobce dle ust. 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

IX. Posouzení věci Městským soudem v Praze

42. Městský soud v Praze se v první řadě zabýval otázkou, zda vzhledem k povaze tvrzeného zásahu (jednání žalované) tak, jak vyplynul z provedeného dokazování, jsou splněny zákonem stanovené podmínky pro to, aby se mohl žalobou věcně zabývat. Přitom vyšel z následující právní úpravy.

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

43. Podle § 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s.ř.s.) ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují *v dalších věcech*, v nichž tak stanoví tento zákon.
44. Podle § 4 odst. 1 písm. c) s.ř.s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,
45. Podle § 82 s. ř. s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) *správního orgánu*, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
46. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2017, č. j. 1 Afs 217/2017-34, a tam citované judikatury) je namísto ochrany v procesním režimu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout tehdy, pokud jsou kumulativně splněny všechny podmínky stanovené v tomto ustanovení. Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ *správního orgánu* v širším smyslu) *správního orgánu*, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).
47. Citovaná zákonná ustanovení jsou významná při posuzování jejich aplikace na daný skutkový stav. Podle žaloby i provedeného dokazování skutkový stav tvrzeného zásahu nespočívá jen ve vydání Prohlášení o boji proti dezinformacím, tedy v aktu zveřejněném žalovanou dne 21. 5. 2021, ale současně i v jeho realizaci a naplnění tím, že na předmětné a doložené dotazy novinářů žalobkyně nebylo žalovanou po vydání Prohlášení odpovězeno, nebylo nikterak reagováno. Podle žaloby ve znění jejího upřesnění a petitu tedy tvrzeným zásahem není jen sama existence Prohlášení jako samostatného aktu, ale spojení tohoto Prohlášení s postupem žalované, projevujícím se v absenci komunikace se žalobkyní v 5 případech dotazů novinářů ze dne 17. 6. 2021 (2 dotazy), ze dne 20. 5. 2021, ze dne 24. 5. 2021 a ze dne 25. 5. 2021.
48. Pro posouzení možnosti soudní ochrany na základě zásahové žalby ve správním soudnictví je zcela rozhodující, jakým způsobem a v jaké formě byly kladeny dotazy novinářů a došlo k neposkytnutí odpovědi na tyto dotazy. Z provedených důkazů je zřejmé, že žalovaná neposkytla odpovědi na dotazy učiněné formou SMS zpráv. Naplnila tedy částečně účel Prohlášení, které, mimo jiné, stanovilo, že *„Kancelář prezidenta republiky v rámci boje proti dezinformacím, jeho význam potvrdila mimo jiné během jednání v lednu roku 2021 i Evropská komise, nadále nebude poskytovat jakékoli informace týdeníku Respekt, serveru Seznam Zprávy, blogu Deník N, redakcím 168 hodin a Reportéři ČT.“*
49. V souzené věci nebyly žalovanou neposkytnuty *jakékoli* informace. Po žalované nebyly požadovány informace postupem podle Informačního zákona, vyznačujícím se určitými procedurálními podmínkami a zpravidla u povinného subjektu vyžadujícími určitý čas k posouzení, vyhledání a poskytnutí informací. Ze strany žalobkyně byly požadovány informace v rámci běžné novinářské činnosti, založené na vyhledávání a získávání informací o aktuálním dění ve veřejném prostoru pro účely včasného a rychlého informování o činnosti prezidenta a provozu jeho kanceláře šířením bezprostředně získaných informací v médiích, obdobně tak, jak tomu bývá např. na tiskových konferencích s cílem bezprostředně získat informace a informovat veřejnost o aktuálních politických, ekonomických a společenských otázkách. Z hlediska povahy a formy požadovaných informací tedy v tomto soudním řízení nebyla nikterak relevantní argumentace zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ať již ze strany žalobkyně s cílem vyhnout se úsudku soudu o nepřipustnosti žaloby, tak ze strany žalované, původně hájící neposkytnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

informací odkazem na režim Informačního zákona. Argumentace obou účastníků řízení Informačním zákonem tak neobstojí z hlediska *předmětu řízení* o této zásahové žalobě.

50. Předmětem zásahové žaloby totiž není, a již vůbec ne ve smyslu Informačního zákona, domoci se poskytnutí informace na základě každého z uvedených 4 předmětných dotazů novinářů. Žalobkyně požaduje ochranu proti omezení ústavního práva na informace, konkrétně ústavního práva na vyhledávání, získávání a šíření informací ve smyslu čl. 17 Listiny základních práv a svobod, a to omezení vzešlých z Prohlášení žalované, přičemž není rozhodné, zda žalovaná postupovala v souladu s vůlí prezidenta republiky a z jakých důvodů bylo toto Prohlášení vydáno. Z hlediska zásahové žaloby je podstatné, jakou zákonnou povinnost žalovaná svým jednáním a v jakém svém postavení porušila, tj. zda tak bylo učiněno v rozporu se zákonem, zda žalovaná vystupovala v pozici správního orgánu, a tedy zda žalobkyně má právo na soudní ochranu za podmínek ust. § 82 s.r.s. ve správním soudnictví.
51. Požadavek soudní ochrany na základě zásahové žaloby není v předmětné žalobě založen na porušení povinnosti dle Informačního zákona ani jiného obecně závazného právního předpisu *podústavního práva*, z něhož by bylo možné dovodit postavení žalované jako správního orgánu vrchnostensky rozhodujícího o veřejných subjektivních právech žalobkyně. Postavení žalované jako správního orgánu bylo judikaturou Nejvyššího správního soudu dovozeno pouze v případě činnosti Kanceláře prezidenta republiky ve správní agendě dle Informačního zákona (viz níže).
52. Absence úpravy, podle níž by bylo možné posoudit zákonnost jednání žalované podle předpisů podústavního práva, však nevyklučuje poskytnutí ochrany proti omezení práva každého a zejména tisku na informace z veřejného prostoru, je-li toto právo garantováno ústavními předpisy. Soud přisvědčuje žalobkyni v tom, že článek 17 Listiny základních práv a svobod poskytuje obecný imperativ, resp. institut objektivního práva chránícího svobodu projevu a práva na informace, který se nevyčerpává povinnostmi dle Informačního zákona, ale garantuje práva na získávání a vyhledávání informací o činnostech orgánů veřejné moci i mimo rámec Informačního zákona. Toto právo se uplatňuje zejména při hodnocení významu masových médií a žurnalistů, kteří plní roli tzv „hlídačích psa“ ve svobodném demokratickém státu a jejichž úkolem je informovat a komentovat otázky, jenž jsou předmětem obecného zájmu.
53. Městský soud je toho názoru, že právě na tuto oblast ústavní ochrany v její přímé závaznosti a bezprostřední aplikaci článku 17 Listiny základních práv a svobod míří požadavek ochrany zásahovou žalobou žalobkyně, když se ochrany proti Prohlášení realizovaném ve spojení se 4 konkrétními dotazy novinářů ve formě SMS zpráv dovolává ochrany proti omezení svých práv na informace jinou cestou než podle Informačního zákona odkazem právě na čl. 17 Listiny základních práv a svobod, přičemž netvrdí porušení konkrétní povinnosti stanovené zákonem z oblasti podústavního práva. Žalobkyně se co do podstaty žalobních tvrzení a také výslovně v žalobě domáhá ochrany proti porušení, resp. omezení *ústavního* práva na vyhledávání a šíření informací. Takové právo je zakotveno v čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a podmínky jeho omezení pak následně v čl. 17 odst. 4 Listiny.
54. Podle čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv a svobod každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.
55. Uvedený článek garantuje svobodu – právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace, jež jsou předmětem obecného zájmu, přičemž smyslem a účelem tohoto práva je veřejná kontrola výkonu státní moci (srov. nálezy Ústavního soudu č. Pl. 2/10). Předmětem obecného zájmu je jistě činnost žalované, která se dle § 2 odst. 1 zákona č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky odvíjí od výkonu úřadu prezidenta republiky jako orgánu veřejné moci. V dané věci vydáním

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

předmětného Prohlášení a dalším postupem žalovaná jednala jako servisní organizace k zabezpečování činnosti prezidenta republiky, tedy jako orgán veřejné moci.

56. Podle čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod pak platí, že svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.
57. Uvedený článek nastoluje, za jakým účelem lze omezit základní práva dle odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod, nastoluje tedy otázku ústavní konformity (omezení – zásahu) do těchto práv. Takovým omezením, zásahem je každé opatření veřejné moci, které brání či znesnadňuje projev názoru nebo poskytnutí informace některým z uznávaných důvodů omezení, k nimž dle ustálené judikatury Ústavního soudu v oblasti informací náleží i přiměřený způsob poskytování informací o činnosti orgánu veřejné moci.
58. Ústavní konformita jednání žalované napadené zásahovou žalobou nespadá pod ochranu soudu ve správním soudnictví. V této věci Kancelář prezidenta republiky ve vztahu k žalobkyni a jejím pracovníkům nevystupovala v řízení podle Informačního zákona, ve vztahu k němuž její postavení jako správního orgánu z hlediska výkonu správní agendy kvalifikoval ve své judikatuře Nejvyšší správní soud (srov. rozsudek č. j. 2 Ans 8/2010 – 68 ze dne 11. 4. 2011) a ani v jiné pozici jako správní orgán. Ochrana proti jednání žalované tak, jak je vymezeno v podané žalobě, je žalobkyni jako každému, a tím spíše jí jako nezávislému tisku povolánému vyhledávat a šířit informace o věcech veřejného zájmu, garantována přímo a bezprostředně ústavním zákonem, konkrétně v čl. 17 odst. 2 a 4 Listiny základních práv a svobod, tj. institutem objektivního ústavního práva. Výklad a poskytnutí této ochrany dle citovaných článků Listiny náleží Ústavnímu soudu na základě podané ústavní stížnosti.
59. Podle § 72 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu ústavní stížnost jsou oprávněni podat fyzická nebo právnická osoba podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením *nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci (dále jen "zásah orgánu veřejné moci")* bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem (dále jen "ústavně zaručené základní právo nebo svoboda).
60. Soud přisvědčuje žalované v jejím přednesu při druhém jednání před soudem, že jednání žalované je jednáním orgánu veřejné moci, žalobkyni požadovaná ochrana však jde mimo rámec práva správního. Nejenže nejsou splněny všechny podmínky ust. § 82 s.ř.s., ale správní soud není v dané věci postupem podle § 82 s.ř.s. povolán k tomu, aby poskytl žalobkyni ústavní ochranu a posoudil ústavní konformitu jednání žalované mimo rámec práva správního.
61. Vzhledem k tomu, že městský soud shledal, že předmět podané zásahové žaloby, tj. poskytnutí ochrany proti jednání žalované v důsledku zveřejnění Prohlášení o boji proti dezinformacím a následnému postupu žalované podle tohoto Prohlášení nespadá do pravomoci soudu ve správním soudnictví, byl dán neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, aby soud žalobu meritorně projednal a následně o ní i věcně rozhodl.
62. Podle § 46 odst. 1 písm. a) s.ř.s. nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže soud o téže věci již rozhodl nebo o téže věci již řízení u soudu probíhá nebo nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat,
63. V souladu s citovaným ustanovením s.ř.s. proto Městský soud v Praze podanou žalobu odmítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Brunhoferová.

64. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věta první s.ř.s. Byla-li žaloba odmítnuta, žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů.
65. Protože soud ve věci žalobu odmítl poté, kdy ve věci již bylo před soudem jednáno, nebyly dány podmínky pro vrácení soudního poplatku dle § 10 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, podle kterého platí, že byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut, soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 9. listopadu 2022

JUDr. Naděžda Řeháková v. r.
předsedkyně senátu